

ФІЛОСОФСЬКА ОНТОЛОГІЯ

УДК 141.319.8

DOI <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2024.4.1>

Фесенко Галина Григорівна

доктор філософських наук, професор,
професор кафедри історії і культурології
Харківського національного університету
міського господарства імені О. М. Бекетова
вул. Чорноглазівська, 17, Харків, Україна
orcid.org/0000-0001-7133-484X

ЕКОФІЛОСОФСЬКІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ СУЧАСНОГО УРБАНІЗМУ

Актуальність проблеми. У сучасній ситуації прискорення урбанізації посилюється інтерес до екологічних візій міст. Наголошується, що міста, які тривалий час формувалися в рамках модерної традиції містобудування, потребують ревіталізації міських просторів. А це, зі свого боку, спонукає екофілософську думку до пошуку актуальних концептуальних підходів до розуміння «ландшафтних зв'язків» міста з довкіллям. Зарубіжні дослідники виявляють активний інтерес до поєднання двох перспектив – екофілософії й урбаністики – в єдиній теоретико-практичній площині, у той час як для вітчизняної філософії це нове дослідницьке поле.

Мета дослідження: висвітлення екофілософських концепцій урбанізму у контексті зміни парадигм (антропоцентричної, екоцентричної).

Методи. Дослідження ґрунтується на інтегративному підході, заснованому на принципі взаємодоповнення здобутків глибинної екології, екологічного урбанізму, екофемінізму, соціальної екології. Порівняльно-історичний метод застосовано для осмислення специфіки західної (європейської) та східної (китайської) екофілософії урбанізму.

Результати дослідження. У статті наведено огляд модерністських та постмодерністських ідей про місце природи у міських ландшафтах. Наголошено на необхідності виходу дослідницьких пошуків про причини погіршення довкілля за межі антропоцентризму у сферу екософії, екоцентричної свідомості. Висвітлено концептуальні параметри екологічного урбанізму та підкреслено екоцентричність нової екофілософії. Підкреслено, що нова урбоекологія є чутливою до парадигмальних екофілософських змін, що концептуально охоплюють фізичний та соціальний світ, і водночас до внеску і діалогу між екоцентричними філософськими візіями. Виявлено специфіку східної (китайської) екофілософії через порівняння із західним екологічним марксизмом та постмодерним екоцентризмом. Китайський підхід до екологічної політики відтворює статичний образ природи, концептуалізований в офіційних політичних дискурсах. Китайські еко-міста у більшій мірі є репрезентатами концепції екологічної модернізації (ресурсозберігаючої та екологічно чистої індустріалізації), ніж офіційного дискурсу екологічної цивілізації. Обґрунтовано, що радикальна природа екоцентричної концепції ще не вкорінилася в сучасних урбопрактиках (модернізації та побудові екоміст).

Ключові слова: місто, екофілософія, екологічний урбанізм, глибинна екологія, соціальна екологія, екофемінізм, китайський марксизм.

Вступ. У сучасній ситуації прискорення урбанізації посилюється інтерес до екологічних візій міст. Гуманітаристикою застосовується екологічна оптика для поглибленого аналізу міських ландшафтів у контексті «людина-природа». У дослідницькому полі урбаністики осмислюються модерністські та постмодерністські концепції «ландшафтних зв'язків» міста з довкіллям. Взаємозалежності природних та соціокультурних компонентів міських ландшафтів висвітлюються, як у контекстах стратегій «збереження-підтримки», так і «перетворення» міських ландшафтів, а також стають об'єктами різноманітних міждисциплінарних розвідок.

Наголошується, що міста, які тривалий час формувалися в рамках модерної традиції містобудування, потребують ревіталізації міських просторів. А це, зі свого боку, спонукає екофілософську думку до пошуку відповідних концептуальних підходів щодо розуміння міських ландшафтів. У постмодерному міському ландшафті зміщуються акценти: від дизайну будівель до організації «просторів поміж будинками» [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій засвідчив, що екологічне осмислення міського середовища формується переважно у міждисциплінарному методологічному полі екологічної урбаністики [2], а також еко-соціології, урбо-географії, містобудуванні та архітектурі та ін. Зокрема, акцентується увага на необхідності повернення у місто «гармонії з природою». Соціальні екологи, звертаючись до проблем довкілля, наголошують на необхідності зміни соціальних моделей екологічної поведінки, зміні культурних установок та відмові від антропоцентризму. Метаекологічний урбанізм кидає виклик загальноприйнятому розумінню міського і не-міського, а також способу осмислення міста як «культурної надбудови».

Загалом слід зазначити, що зарубіжні дослідники виявляють активний інтерес до поєднання двох перспектив – екофілософії й урбаністики – в єдиній теоретико-практичній площині. Разом з тим, для вітчизняної філософії, екософське підґрунтя урбанізму є новим дослідницьким полем.

Мета та завдання. Метою даного дослідження є висвітлення екофілософських концепцій урбанізму у контексті зміни парадигм (антропоцентричної-екоцентричної). Для досягнення поставленої мети пропонується розв'язати наступні **завдання**: по-перше, представити огляд модерних та постмодерних екофілософських візій щодо місця природи у бутті; по-друге: виявити особливості західної (європейської) та східної (китайської) екофілософії урбанізму.

Результати дослідження. Ідеї екологічного урбанізму розвивалися в філософському полі, представленого низкою екофілософій. Концепція глибинної екології (засновник – норвезький філософ Арне Нес) стверджує про радикальну взаємозалежність усіх істот та критично оцінює антропоцентризму. Наголошується, що пошук причин кризових станів навколишнього середовища у площині політичних та конкретно-практичних урбо-рішень є поверхневими рефлексіями, є простим виявленням чогось більш глибокого (хибне екологічне сумління). Хибне сумління ґрунтується на ідеї, що те, що не є людиною, не має цінності саме по собі, але воно має цінність у тій мірі, в якій воно є цінним для людей [3]. Глибинна екологія наголошує на необхідності виходу дослідницьких пошуків про причини погіршення довкілля за межі антропоцентризму у сферу екософії, екоцентричної свідомості.

Глибинні екологи вважають, що погляд на світ має бути сумісним з науковим світоглядом, і водночас не може ним обмежуватись, необхідно змінювати акценти з науки на мудрість. Звідси заклик переформулювати філософські та духовні засади (християнські, буддистські, світські) в екософських термінах. Екософія постає знанням земної екзистенційної основи, способом пізнання на засадах «глибинних екологічних принципів» цінності життя і природи, екологічної гармонії або рівноваги. А. Нес, на противагу домінуючому утилітарному прагматизму, виступав за те, що справжнє розуміння природи призведе до появи точки зору, яка цінує цінність біологічного різноманіття, розуміння того, що кожна жива істота залежить від існування інших істот у складній мережі взаємозв'язків, якою є світ природи [3].

Екософія також відноситься до сфери практики, представлені французьким філософом-постструктуралістом Феліксом Гваттарі. Він, осмислюючи взаємодії екологічної і соціальної сфер, зазначав, що зміни у свідомості не можуть відбуватися без змін у соціальному та матеріальному середовищах (коло, яке веде до «екософії», що єднає екологію навколишнього середовища, соціальну та світоглядну екологію). Філософ вважає, що традиційні погляди екологів приховують складність взаємозв'язків між людьми та світом природи, оскільки підтримують дуалістичний поділ людських (культурних) і нелюдських (природних) систем. Екологія, в розумінні Гваттарі, є дослідженням складних явищ, включаючи людську суб'єктивність, довкілля та соціальні відносини, які тісно взаємопов'язані. Ф. Гваттарі вбудовує свої аргументи в екологічну структуру, яку розуміє як взаємозв'язки соціальної та екологічної сфер [4].

Екофеноменологічний підхід у традиції Мартіна Гайдеггера орієнтований на осмислення «земного» досвіду людини в екологічному сенсі. Філософ звертається до критики технологічного ставлення до світу природи, з точки зору експлуатації природних ресурсів. М. Гайдеггер наголошує, що вирішення екологічної кризи потребує фундаментальних змін у мисленні щодо ставлення до природи. Філософ виходив з критики антропоцентричного світогляду, не «панувати» над природою, а жити автентично на Землі. У підсумку М. Гайдеггер прийшов до біоцентричної позиції, коли люди «дають жити життю» [5].

Сучасні екофілософи, вслід за М. Гайдеггером, стверджують, що певні метафізичні ідеї відповідальні за руйнування навколишнього середовища, а значить, існує потреба в оновленні розуміння світу, в філософсько-онтологічних зрушеннях: від антропоцентричного і утилітарного до розуміння світу, яке дозволяє речам бути. Екофілософія постає своєрідним пошуком мудрості щодо глобального дому, тобто навколишнього середовища та усіх речей, щоби природно жити у ньому [1].

Екофемінізм орієнтований на більш цілісне (екологічне) бачення природи людини (психічну, духовну, тілесну) і окреслює потребу у ставленні до природи з позиції «підкорення» (або турботи). Екофемінізм виходить з ідеї про спільні історичні та культурні корені патріархального «гноблення природи та жінок». Наприклад, Керолайн Мерчант досліджувала, як батьки «наукової революції» легітимізували експлуатацію та «підкорення» природи через уявне з сексуальним резонансом [6]. Загалом, екофеміністичні практики виявляють повагу і турботу про усе живе на Землі.

Постмодерне мислення актуалізує урбан-інтерпретації про рівень взаємопроникнення штучного і природного. Роль, яку поточні процеси урбанізації відіграють у посиленні тиску на природу та планетарну систему, спонукає до фундаментального перегляду антропоцентричних способів планування, проектування та розвитку екоміст. Поєднання «еко» та «місто» може здатися суперечливим, оскільки міста стали відомими як суцільна антитеза всьому «екологічному». Концепція екоміста позбувається образу міста як «бетонних джунглів», пропонуючи інтелектуальну міську інфраструктуру (високий рівень озеленення, розгалужена мережа громадського транспорту, використання відновлюваних джерел енергії тощо). Екомісто покликане функціонувати у найбільш «природний спосіб». Французький соціолог та філософ науки Брюно Латур пропонує візію «екологічного міста», позбавленого антропоцентричності; екологія безпосередньо пов'язується не з людьми, а з природою як вищою спільною сутністю, що включає людину серед інших учасників екосистем [7].

Прихильники екологічного урбанізму виходять з ідеї, що міська форма обов'язково має бути узгодженою з природою (з біологічною структурою людини та повагою до біорізноманіття), вітальною (сталю, безпечною). Урбаніст Ян Мак Гарх в «Дизайні з природою» мислив в радикальній опозиції до промислового дизайну міст, який описував в категоріях «домінування та знищення» [8]. Екологічний підхід до проектування міст, міського дизайну ґрунтується на розумінні міста як місця проживання, й одночасно як частини природного світу – динамічної екосистеми з глибоким контекстом. Окреслюється стратегія «вирощування» природи, як саду, на відміну від традиційного «підкорення» природи у місті. Екологічний урбанізм прагне встановити більш збалансовані відносини між природою і культурою, а також орієнтований на адаптивний процес (адаптації, а не панування) «життя з» природою (а не «жити над»). Звідси й сучасні пошуки альтернативної філософії екологічного планування міст, визнання міського дизайну потужним інструментом адаптації [1].

Екоміста стали популярною концептуальною та практичною відповіддю на сучасні нежиттєздатні міські системи та способом творення сталого розвитку. З'явилися інші концепції, представлені в метанаративах стійких міст («розумні», біофільні та ін.); через схожість критеріїв, визначених для досягнення цілей, вони часто розглядаються як взаємозамінні. Водночас екоміста піддаються концептуальній критиці через нехтування соціальними засадами сталості (фрагментація суспільства та розвиток закритих спільнот) та ізолюваність від

реального глобального масштабу екологічних проблем (за виразом британських урбаністів Майка Ходсона і Саймона Марвіна, розвиток «преміальних екологічних анклавів» [9]).

Критики екоміст звертують увагу на існування розриву між концепціями та практикою. Перетворення існуючих міст на еко-міста є рідкісним явищем, оскільки модерне містопланування є суттєвою, часто непереборною перешкодою для екочутливої трансформації морфології міських ландшафтів [10]. Водночас життєстійкість новозбудованих екоміст також піддається критиці. Наприклад Остін Вільямс [11] звертається до оцінки широкомасштабних проектів будівництва екоміст в Китаї, де було декларовано, що до 2025 року буде збудовано 284 нових екоміст. Першим збудованим еко-містом мав стати Донгтан у Шанхаї, але проект був скасований ще до початку будівництва. Наразі більшість китайських проектів побудови екоміст знаходяться на стадії реалізації, а ті, що були збудовані, не відповідають високим екологічним стандартам (як Наньху у Цзясіні), або більше того, не були заселеними і перетворились на «залишені міста» (Ваньчжуань в провінції Хабей). На теперішній час екологічним каноном для китайських міст визнається Ханчжоу, його мешканці мають можливість змінювати режими свого повсякденного буття, завдяки наявності природно-культурного ландшафту Західного озера (визнана спадщиною ЮНЕСКО) [12].

«Китайський кейс» еко-міст спонукав до філософських рефлексій щодо взаємозв'язків ідей і практик екологічного містопланування. У Китаї надають значимості екологічному марксизму [13], що передусім розвивався з метою вироблення рішень для подолання «капіталістичної екологічної кризи»; підтримуються ідеї, що забруднення навколишнього середовища та екологічна криза є «хворобами капіталізму», і Китай, як соціалістична країна, навряд чи має такі проблеми. Втім екологічний марксизм в Китаї має і своїх критиків, висловлюючи думку: якщо капіталізм є причиною екологічної кризи, то чому вона є більш серйозною в соціалістичному Китаї, ніж у багатьох країнах, які є капіталістичними? [14]. Метою китайського опанування екологічним марксизмом є вироблення національного шляху побудови «екологічної цивілізації на соціалістичних принципах», здійснивши вихід за рамки «капіталістичної логіки». Про ідею екологічної цивілізації говорять як про відповідальність китайського уряду перед майбутніми поколіннями та світом природи. Китайський підхід до екологічної політики відтворює статичний образ природи, концептуалізований відповідно до економічних інтересів офіційної політики. Можливі екологічні рішення декларуються наступною стратегією: більше зростання для всіх, не перевищуючи допустимі межі використання природних ресурсів. Китайський екологічний марксизм відстоює ідею екологічної справедливості як важливої складової екологічної цивілізації. Вплив екологічного марксизму відчутний в офіційних тезах Китаю: «захист екологічного середовища означає захист продуктивних сил; покращувати екологічне середовище означає розвивати продуктивні сили; здорове екологічне середовище є найбільш справедливим суспільним продуктом, який найбільше сприяє добробуту всіх людей» [12]. Деякі вчені-марксистки визнають, що китайська соціалістична екологічна практика потребує конструктивного постмодерністського мислення, щоб уникнути однолінійного розуміння прогресу та переосмислити антропологічний світогляд. У цілому китайські еко-міста є репрезентатами концепції екологічної модернізації (ресурсозберігаючої та екологічно чистої індустріалізації), ніж офіційного дискурсу екологічної цивілізації.

Висновки. Екофілософська оптика міста представлена декількома концепціями (глибинною екологією, екологічним урбанізмом, екофемінізмом, соціальною екологією). Виразною рисою змін в екофілософській парадигмі є екоцентричність. Нова урбоекологія є чутливою до парадигмальних екофілософських змін, що концептуально охоплюють фізичний та соціальний світ, і водночас до внеску і діалогу між екоцентричними філософськими візіями.

Екофілософський урбо-огляд засвідчив особливості зв'язків «місто-природа» у модерних і постмодерних філософських традиціях. Урбаністичні стратегії на творення екоміст, що спираються на постмодерністські екофілософські ідеї щодо людського буття як співбуття з природою, передбачають відкритість містоформи до природи та акцентації на «зеленому» дискурсі міського дизайну. Екологічний урбанізм розглядається як постмодерна відповідь на сучасні

виклики урбанізації. Втім радикальна природа екоцентричної концепції ще не вкорінилася в сучасних урбопрактиках.

Запропонований у дослідженні смислотворчий горизонт екофілософського витлумачення міст дозволив висвітлити специфіку морфології ландшафтів у діапазоні антропоцентризму – екоцентризму; при цьому, екоцентризм та антропоцентризм не розглядаються як антагоністичні полюси. Антропоцентризм ґрунтується на занепокоєнні щодо якості довкілля для буття містян, а екоцентризм відображає та включає урбаністичну антропоцентричність в ширший контекст (досконалості усього живого).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Фесенко Г. Г. Міський ландшафт у контексті екофілософії. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2017. № 16. С. 138–141.
2. Mostafavi M., Doherty G. (eds.). *Ecological Urbanism*. Zürich : Lars Müller Publishers, 2016. 656 p.
3. Naess A. The deep ecology movement: *Some philosophical aspects*. *Selected Works of Arne Naess* / [Drengson A., Glasser H. (eds.)]. Dordrecht : Springer, 2005. P. 33–55.
4. Guattari F. *Ecosophy* / [Nadaud S. (ed.)]. London : Bloomsbury Publishing Plc, 2018. 320 p.
5. Schalow F. *Heidegger's Ecological Turn. Community and Practice for Future Generations*. New York, NY : Routledge, 2022. 202 p.
6. Warren K. J. *Ecological Feminist Philosophies: An Overview of the Issues*. Bloomington, IN : Indiana University Press, 1996. 304 p.
7. Латур Б. Модернізувати чи екологізувати: у пошуках сьомого «граду». *А комусь ще подобаються міста? Екологія проти модернізації* / [Латур Б., Колгас Р., Янева А. та ін.]; за ред. Б. Філоненка. Харків : IST Publishing, 2021. С. 57–92.
8. McHarg I. *The Essential Ian McHarg: Writings on Design and Nature* [Steiner F. (ed.)]. Washington : Island Press, 2013, 192 p.
9. Hodson M., Marvin S. Urbanism in the anthropocene: Ecological urbanism or premium ecological enclaves? *City*. 2010. Vol. 14(3). P. 298–313. <https://doi.org/10.1080/13604813.2010.482277>.
10. Фесенко Г. Г. Морфологія міських ландшафтів: культурфілософські інтерпретації : монографія. Харків : ТОВ «ДІСА ПЛЮС», 2018. 282 с.
11. Williams A. *China's Urban Revolution: Understanding Chinese Eco-Cities*. London : Bloomsbury Visual Arts, 2017. 216 p.
12. Фесенко Г. Світова спадщина в Китаї: культурна інтерпретація Західного Озера Ханчжоу. *Китаєзнавчі дослідження*, 2021. № 3. С. 48–59. <https://doi.org/10.51198/chinesest2021.03.048>.
13. Foster J. B. Marxian Ecology, East and West: Joseph Needham and a Non-Eurocentric View of the Origins of China's Ecological Civilization. *Monthly Review*, 2023. Vol. 75. Iss. 5. URL: <https://monthlyreview.org/2023/10/01/marxian-ecology-east-and-west/>.
14. Wang Z, He H., Fan M. The ecological civilization debate in China. The role of ecological Marxism and constructive postmodernism – Beyond the predicament of legislation. *Monthly Review*, 2014. Vol. 66. Iss. 06. URL: <https://monthlyreview.org/2014/11/01/the-ecological-civilization-debate-in-china/>.

REFERENCES

1. Fesenko, G. G. (2017). Mis'kyu landshaft u konteksti ekofilosofiyi [Urban landscape in the eco-philosophy context]. *Aktual'ni problemy filosofiyi ta sotsiologiyi*, № 16. S. 138–141 [in Ukrainian].
2. Mostafavi, M., Doherty, G. (eds.). (2016). *Ecological Urbanism*. Zürich : Lars Müller Publishers, 656 p.
3. Naess, A. (2005). The deep ecology movement: Some philosophical aspects. *Selected Works of Arne Naess* / [Drengson, A., Glasser, H. (eds.)]. Dordrecht : Springer, P. 33–55.
4. Guattari, F. (2018). *Ecosophy* / [Nadaud S. (ed.)]. London : Bloomsbury Publishing Plc, 320 p.
5. Schalow, F. (2022). *Heidegger's Ecological Turn. Community and Practice for Future Generations*. New York, NY : Routledge, 202 p.
6. Warren, K. J. (1996). *Ecological Feminist Philosophies: An Overview of the Issues*. Bloomington, IN : Indiana University Press, 304 p.

7. Latur, B. (2021). Modernizuvaty chy ekolohizuvaty: u poshukakh s'omoho "hradu" [To modernize or to ecologize: in search of this "city"]. *A komus' shche podobayut'sya mista? Ekolohiya proty modernizatsiyi* / [Latur, B., Kolhas, R., Yanyeva, O. ta in.]; za red. B. Filonenka. Kharkiv : IST Publishing, S. 57–92 [in Ukrainian].

8. McHarg, I. (2013). *The Essential Ian McHarg: Writings on Design and Nature* [Steiner F. (ed.)]. Washington : Island Press, 192 p.

9. Hodson, M., & Marvin, S. (2010). Urbanism in the anthropocene: Ecological urbanism or premium ecological enclaves? *City*, Vol. 14(3). P. 298–313. <https://doi.org/10.1080/13604813.2010.482277>.

10. Fesenko, G. G. (2018). Morfolohiya mis'kykh landshaftiv: kul'turfilosofs'ki interpretatsiyi [Morphology of urban landscapes: cultural-philosophical interpretations]: monohrafiya. Kharkiv : TOV "DISA PLYUS", 282 s.

11. Williams, A. (2017). *China's Urban Revolution: Understanding Chinese Eco-Cities*. London : Bloomsbury Visual Arts, 216 p.

12. Foster, J. B (2023). Marxian Ecology, East and West: Joseph Needham and a Non-Eurocentric View of the Origins of China's Ecological Civilization. *Monthly Review*, 75(5). URL: <https://monthlyreview.org/2023/10/01/marxian-ecology-east-and-west/>.

13. Wang, Z, He. H., Fan. M. (2014). The ecological civilization debate in China. The role of ecological Marxism and constructive postmodernism – Beyond the predicament of legislation. *Monthly Review*, 66 (06). URL: <https://monthlyreview.org/2014/11/01/the-ecological-civilization-debate-in-china/>.

14. Fesenko, G. (2021). Svitova spadshchyna v Kytayi: kul'turna interpretatsiya Zakhidnoho Oзера Khanchzhou [World heritage in China: cultural interpretation of Hangzhou Weste Lake]. *Kytayeznavchi doslidzhennya*, № 3. S. 48–59 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.51198/chinesest2021.03.048>.

Fesenko Galyna Grygorivna

Doctor of Philosophical Science, Professor,

Professor at the Department of History and Culture Studies

O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

17, Chornoglazivsa str., Kharkiv, Ukraine

orcid.org/0000-0001-7133-484X

ECOPHILOSOPHICAL INTERPRETATIONS OF CONTEMPORARY URBANISM

Problem. *An interest in ecological visions of cities is intensifying in the current situation of accelerating urbanization. It is emphasized that cities, long formed within the modern tradition of urban planning, need revitalization of urban spaces. This fact, in turn, drives eco-philosophical thought to search for relevant conceptual approaches to understanding the "landscape connections" of the city with the environment. The international researchers are actively interested in uniting the two perspectives – eco-philosophy and urbanism – in a coherent theoretical and practical framework, while for domestic philosophy this is still a new research field.*

Purpose. *The research purpose is to highlight the eco-philosophical concepts of urbanism in the context of paradigm shifts (anthropocentrism, ecocentrism).*

Methods. *The research is based on an integrative approach based on the principle of complementarity of the achievements of deep ecology, ecological urbanism, ecofeminism, and social ecology. The comparative-historical method is used to understand the specifics of Western (European) and Eastern (Chinese) ecophilosophy of urbanism.*

Results. *The article reviews modernist and postmodern ideas about the place of nature in urban landscapes. It is noted the necessity of exiting research searches about the causes of environmental degradation beyond anthropocentrism into the sphere of ecosophy, ecocentric consciousness. The conceptual parameters of ecological urbanism are reflected, and the ecocentricity of the new eco-philosophy is highlighted. It is emphasized that the new urban ecology is sensitive to paradigmatic eco-philosophical changes conceptually encompassing the physical and social world and simultaneously to the contribution and dialogue between ecocentric philosophical visions. The specificity of Eastern (Chinese) eco-philosophy is revealed due to the comparison with Western ecological Marxism*

and postmodern ecocentrism. The Chinese approach to environmental policy reproduces the static image of nature conceptualized in official political discourses. The Chinese eco-cities are more representative of the concept of ecological modernization (resource-saving and eco-environment industrialization) than of the official discourse of ecological civilization). It is substantiated that the radical nature of the ecocentric concept has not yet taken root in current urban practices (modernization and construction of eco-cities).

Key words: *city, ecophilosophy, ecological urbanism, deep ecology, social ecology, ecofeminism, Chinese Marxism.*